

OROMO A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
GALLA A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
OROMO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 22 May 2006 (morning)
Lundi 22 mai 2006 (matin)
Lunes 22 de mayo de 2006 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Barreeffamoota armaan gadii keessaa tokko filadhuutii yaada kee ibsi

1. (a)

Qoonqoo isaatiif rakkatee yookis ilma isaa waan ittiin guddisu dhabeeti miti dachaasaan kan hirriba dhabee, haasofni namaa itti mi'aawuu didee, dhiitee bariitee of unkuruu malee dide.

5 Dachaasaan waradaa (ona) Leemu fi Bilbiiloo katamoo Boqoojii Tulluu Foortinoo gubbaa irra mana fayyaatitti kan hijjechaa ture kifilii sagalii bayeeti. Ganzabni inni argatu baadiyyaa san keechatti isa hanqatee odoo hinta'iin, Dachaasaan kan of jibbeef bakkee hiriyoonna isaa geeche waan hanqateefi.

10 "Akkuma jaalannee walitti dhufne jaalalaan addaan deemuu hindandeenya. Waa hundaafu immoo balleechaa yoon qabaadhe maaliif akkana goote? jette na gaafachuu, balleechaan koo dhugaa ta'ee argamnaa na gorsuu, feetu natti ori'uu, yookis deem narraa jechuu yoo dandeechu maaliif akkana na goota?" jette Yaadashiin.

Yaadashii Dabal, niitii Dachaasaa, niitii ganamaa, haadha ilma isaati.

"Maalan si godhe?" jedhee Dachaasaan sagalee qabbanaatiin Yaadashiin urgufamtee dubbachuu ishii kana sodaatee.

15 "Kana caalaa maal na goota? Amala duraan hinqqabne baafte, fuula kee dukkana roobaa gootee ifaatuudhan lafa irraa nu fixxee" jette Yaadashiinis sagalee sossobaa dhageenyaan akka duraanii roqomuu dhiistee.

Xiqqoo ishii itti yaadeeti, "Aarii kiyyaaf balleechaan keeti ani hinjenne. Waa hundaafuu immoo, ani hiriyoota kiyya keechaa cabee hafuu dand'een jira isinis ifaattuu kiyya yoo dandeechan maal qaba?" jedhe keechaa kokkolfaa keecha aaraa. Yaadashiin kolfa gadi itti fuute.

20 "Maal natti kofalta?" jennaan,

"Lakki akaayiin qaxxee ofittuu kofalti" jedhamaa mitii. Ani kanan doofaa ta'ee hafe kanan hinaariin ati aaruun kee nama hindinquu? Eerga walitti dhufnee'uu oggaa afur baratee, kifilii kudha lama fixxee jirta. Maaltu na hanqate jetteeti? Eenyuu gadittis hafteeti kana hunda ofitti aarta?" jennaan,

25 "Dhiisi yaadii, eenyynan qixxaadhee? Hiriyoonna tiyya tuun doktoorii taate, tuun digrii fudhate. Kifilii kudha lama barmoota jettee lakkoofa moo? Dhugaa dha yunivarsitii galuuf kifilii tokko irra qabaniin kudha lama ga'an malee hinta'u. Haa ta'u malee yaadni kiyya kifilii kudha lama irratti dhaabachuun isaa baay'ee na gaddisiisa. Ormi fatanaa darbuu dadhabeeti rakkeatee hafa. Anii garuu..." jedheeti namummaan isaa waan fe'e yoo ta'e jabeenya mataa ofii haasa'uu
30 wan hinjaalaneef, nama of jaju yoo dhaga'e akka waan wal dhaba wal irraa qabaniitti loli loliin isa waan godhuuf, ormi nama haajaju malee abbaan akkamitti of jaja jedhee yeroo baay'ee waan dubbattuuf asuma irratti dhabe.

Yaadashiinis jalaa fuuteeti “Jabeenya kee yooman wallaale, yeroo baay’ee ‘odoo hojjaa qabaachuu baatee barmootumatti gorre eecha ga’a laata?’ jedhanii bakkee ati hinjirreetti yoo
35 haasa’an uman dhaga’a. Yunivarsitii galuus yoo hedde yaada garaatti qabatanii wajjin gubachuu
odoo hinta’iin wal mari’atanii, itti walii galan rakkoo guddaa hinta’u,” jetteeti akka inni sodaate
odoo hinta’iin yaada isaatitti galteef.

Saniin booda bara dhufaa yuniversity galuuf itti walii galanii waa’ee ganzabaatii irrattis
40 marii bal’isanii amma dand’aniin ganzaba cimmifachuu calqaban. Yaadashiinis baruma san irraa
calqabdeeti jireenyaanis wal baruuf ganzabas cimmisuuf hinta’a jedhanii farsoo naqxee, araqee
baaftee gurguruutti gadi teeche.

Waayee kana fakkaatuun oggaa lamaan dura Dachaasaan guddinni ilma kiyyaatiif kabajaan
niitii tiyyaa guddina kootiin wajjini, har’a ciniinnadhee, odoo qanani hin yaadiin baradhu malee
45 boru ilma kiyya bakkee guddaan g’uu dhiisii barandaa buluu bira dabarsuudhaa hindanda’u jedhee
Addis Ababaa Yunivaristii kan gale.

Gaaddisa Birruu (1991 [1983 E.C.]). *Kuusaa Gadoo*. pp, 28-31.

- Dhimmi cimaan yookiin ergaan cimaan barreeffama kan maali?
- Barreesichi haala maaliin qoddattoota kanneeniif haala sammuu isaanii ibse?
- Barreessichi toftaa seenessuu (point of view) inni itti fayyadamee kami? Toftaan akkasi asoosama tokkoofi jabeenyaa fi dadhabinsa inni qabu barreeffama kana waliin wal qabsiisi ibsi.
- Waldiddaan (conflict) barreeffama kana haala maliin gudina barreeffama kana akka gargaare ibsi.

1. (b)

- Harmi koo hin baanee, ni quuqxe malee
Yaa aayyolee koo, laanni koo hin geenyee na quufte malee.
Ulee geeshee muruu
Maaf na laatta haadha koo anoo beekke hin buluu.
- 5 Yaa abbayyee koo,
Yaa aayyolee koo,
Maaltu maal ta'ee,
Kan badii ta'ee?
Cabaawoo hin tuffannee
- 10 Darbaawoo hin dubbannee.
Yaa aayyolee koo,
Iddoo ciisa koo gumbii dhaabbadhu
Cabaa irbaata koo dilbii kaawwadhuu
Dibaa mataa koo samaa kaawwadhuu.
- 15 Gomboo gumaataa, hundatu baataa
Na jala buutee, akka tumaataa;
Hin geenyeen gessee
Fagoon dhiyaattee.
Yaa obbole koo,
- 20 Gadi bahaatii, gorbatti siiksaa
Guyyaa kennaa koo, torbeetti hiiksaa;
Gaafa torbee koo, kurnootti hiiksaa;
Gaafa kurnoo koo, malli funyoo koo.

Nagarii Leencoo, “Mararoo Durbaa,” in Abarraa Nafa (ed.) (2003 [1995]), *Wiirtuu*, Jildii-7.
Finfinnee. (pp, 13-14)

- Yaadni gurguddoon walaloo kanaa maali?
- Faaydaa fakii dubbii (metaphor) fi akkaata jechoota itti fayadama walaloo kanaa ibsi.
- Akaataa qoddattuu goobantuu (main character) itti dhiyaatteef tajaajila ishee ibsi.
- Caasaan walaloo kana ergaa walaloo kanaa dabarsuuf hammam tajaajile?